

“ Poticanje razvoja tehničke kulture u općini Grude Zapadnohercegovačke županije ”

Ciljevi projekta : Razvoj tehničke kulture i ohrabrivanje mladih
da se pokrenu vlastiti biznis u oblasti tehnike

Ime aplikanta :

Teledom-asocijacija, za edukaciju, razvoj i poduzetništvo

Grude, veljača 2016.

- Nastavnici ove srednje škole, najmanje 5 nastavnika škole
- Građanstvo općine Grude , najmanje 1000 stanovnika općine Grude

c) Glavne aktivnosti

Glavne aktivnosti će biti :

- Organiziranje radionice na kojoj će biti predstavljen značaj razvoja tehničke kulture
- Organiziranje tečaja „Rad u AutoCedu“
- Organiziranje tečaja „ PC obuka“
- Organiziranje tečaja „Digitalna fotografija i izrada filma“
- Organiziranje tečaja „ Od ideje do biznisa“
- Promocija tehničke kulture

1.5 Oblast na koju se program - projekat odnosi:

Temeljni ciljevi tehničke kulture su:

- razvoj i promoviranje tehničke kulture, poticanje na stvaralački i naučni rad, tehnički odgoj i obrazovanje, naučno i tehničko osposobljavanje, posebno mladih.
- "odgoj, obrazovanje i osposobljavanje za stjecanje tehničkih, tehnoloških i informatičkih znanja i vještina obuhvaća izvannastavno i izvanškolsko djelovanje mladih na razvijanju sposobnosti, znanja i vještina za naučno-tehničko i radno-proizvodno stvaralaštvo, informatičko opismenjavanje i primjenu suvremenih informatičkih tehnologija, brže usvajanje i razmjenu informacija, te osposobljavanje djelatnika za razvijanje radnih sposobnosti, proširivanje znanja i stvaranje uvjeta za naučno-tehničko i radno-proizvodno stvaralaštvo, uključujući korištenje informatičke opreme i sistema u procesu rada";
- "inventivni rad obuhvaća stvaralačke radnje direktno usmjerene na razvoj i uvođenje novih ili unapređivanje postojećih proizvoda, uređaja, materijala, proizvodnih postupaka, metoda i usluga koji koriste rezultate temeljnih i primijenjenih istraživanja te postojećih znanja i iskustava u privredi i svim područjima društvenog života";
- "širenje naučnih i tehničkih dostignuća obuhvaća naučno i tehničko opismenjavanje građana za primjenu naučnih i tehnoloških dostignuća u afirmiranju tehnološkog razvitka privrede, nauke i sveobuhvatnog života i rada te poticanje sklonosti i sposobnosti za tehničko stvaralaštvo."

Sama ova definicija ukazuje značaj razvoja tehničke kulture , naročito među mladima jer bez razvoja tehničke kulture neće biti ni razvoja tehnike ni tehnologije bez kojih se ne može zamisliti ni gospodarski razvoj općine odnosno cijele Bosne i Hercegovine.

Nažalost, trenutno u Bosni i Hercegovini srednje škole ne posvećuju dovoljno pažnje razvoju tehničke kulture. Ona se još uvijek proučava na malom broju sati bez suvremenih pomagala koja bi djeci omogućila stjecanja znanja i vještina s kojim bi bila konkurentna na tržištu rada.

Svakodnevno smo svjedoci otvaranja novih kladionica, trgovina, kafića a sve je manje onih koji se bave zanimanjima vezanim za tehniku.

S toga se aplikant opredijelio za pokretanje projekta Poticanje razvoja tehničke kulture u općini Grude Zapadnohercegovačke županije u kojem će se srednjoškolci upoznati sa suvremenim granama tehničke kulture.

1.6 OPIS PROGRAMA - PROJEKTA S CILJEVIMA

Kratki opis programa:

IV stupanj	III stupanj
Opća gimnazija Strojarski tehničar, grafički tehničar	Tokar, automehaničar, bravar, autolimar, prodavač, pomoćni prodavač (II stepen)

U općini Grude trenutno radi samo jedna Srednja škola Antun Branko Šimić koja ima u svom sastavu odjeljenja IV i III stupnja kako slijedi:

Međutim svake godine broj upisnih mjesta na „tehnički“ zanimanjima ostaje nepopunjen. Većina roditelja ne žele da se njihova djeca bave „tehničkim“ zanimanjima. Jedan od razloga takvog stanja je i njihovo nedovoljno poznavanje rada u tehnikama, novim tehnologijama i značaju koje one imaju na opći razvoj gospodarstva.

Slično roditeljima razmišljaju i sama djeca, koja zadnjih godina ne rijetko odlaze na nastavak školovanja van Bosni i Hercegovine i nakon završetka se rijetko vraćaju u svoju općinu. Ne rijetko i oni koji ne nastavljaju školovanje, odlaze u inozemstvo u potrazi za poslom gdje najčešće rade fizičke poslove.

S druge strane i tržište radne snage u Bosni i Hercegovini, kao i u zemljama u inozemstvu „vape“ za radnicima koji poznaju dobro rad u Autocedu, CCN mašini, u računalstvu.

Također, djeca se malo bave i umjetnošću koja je dio tehničke kulture: digitalna fotografija i snimanje filmova.

Sve nabrojana znanja i vještine koje trenutno srednjoškolci nemaju u dovoljnoj mjeri može biti i osnova da se oni ohrabre i otpočnu vlasiti biznis. To bi značilo i ostanak u općini i sprečavanje „bijele kuge“ koja će, ako se sadašnji trend iseljavanja mladih nastavi, zavladata ovim područjem.

Zadnjih godina je prisutan trend otuđenja među učenicima, pojave vršnjačkog nasilja, korištenja droge i alkohola. Ovi problemi se umnogome mogu smanjiti ako se mladima ponude ovakvi projekti u kojima će oni osim stjecanja osobnih, društvenih i prirodnih vještina i vrlina ispuniti i svoje slobodno vrijeme, te ne doći u opasnost korištenja droga, alkohola ili nasilja.

Sve su ovi razlozi zbog kojih se Teledom opredijelio za pokretanje ovog projekta.

Osnovni ciljevi:

Osnovni cilj projekta je razvoj tehničke kulture u općini Grude.

Podciljevi projekta su:

- Edukacija učenika srednje škole U općini Grude za rad u Autocedu, računarskim programima, izradi digitalne fotografije i filmova
- Promocija tehničke kulture
- Promocija malog i srednjeg poduzetništva u tehničkim oblastima s ciljem zapošljavanja ili samozapošljavanja mladih
- Naučiti mnoge tehnike iz tehničke kulture
- Pomoći djeci i mladima u ostvarenju svog potencijala
- Razvijanje osobnih, društvenih i prirodnih vještina i vrlina
- Prevencija od droge i nasilja
- Ispuniti slobodno vrijeme kvalitetnim sadržajem

Rezultati projekta i indikatori učinka

Implementacijom projekta postiglo bi se sljedeće:

Rezultat projekta	Indikator
Edukacija učenika u oblasti tehničke kulture (razvoj, osobnih, društvenih i prirodnih vještina i vrlina)	Najmanje 50 učenika bi bilo educirano u području rada u Autocedu, na računaru, izradi digitalne fotografije ili filma
Jačanje svijesti o potrebi razvoja tehničke kulture	Osnivanje najmanje jedne sekcije u kojoj će se stečena znanja prenositi na nove generacije učenika

Povezanost akcije s ciljevima programa javnog poziva Ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta

Projekt je u skladu s ciljem javnog poziva:

1. Promoviranja tehničke kulture

Projektom se direktno utiče na promoviranje i jačanje razvoja tehničkih.

Lista ciljnih grupa i procjena broja direktnih i indirektnih korisnika

Projekt ima više ciljeva:

- Edukacija učenika srednje škole U općini Grude za rad u Autocedu, računarskim programima, izradi digitalne fotografije i filmova
- Promocija tehničke kulture
- Promocija malog i srednjeg poduzetništva u tehničkim oblastima s ciljem zapošljavanja ili samozapošljavanja mladih

Gledajući te ciljeve ciljne grupe mogu biti definirane:

- Srednjoškolci u Srednjoj školi Antuna Branka Šimića u Grudama, najmanje 50 učenika srednje škole
- Nastavnici ove srednje škole, najmanje 5 nastavnika škole
- Građanstvo općine Grude, najmanje 1000 stanovnika općine Grude

1.7 Detaljan opis aktivnosti

Projektom su predviđene sljedeće aktivnosti:

1.7.1. Potpisivanje ugovora s Ministarstvom

1.7.2. Odabir projektnog tima:

Projektini tim će sačinjavati:

- Projekt menadžer
- Program/administrativni službenik
- Računovođa

Projekt menadžer će biti zadužen za:

- implementaciju,
- vođenje promotivne kampanje,
- redovno praćenje realizacije budžeta,
- pripremanje izvještaja i dostavljanje donatoru (sistem izvještavanja će biti u skladu sa zahtjevom donatora)
- upravljanje Projektom
- promociju i superviziju projekta
- koordinaciju svih projektnih aktivnosti,

Programski službenik će obavljati sljedeće poslove:

- suradnja sa Srednjom školom,
- pripremanje tenderske dokumentacije :prikupljanje ponuda, odabir i plaćanje dobavljača te organiziranje isporuka,
- monitoring,
- izvještavanje,
- administrativna podrška Projektu

Projektini tim će biti formiran unutar raspoloživih kadrova Teledoma.

Rezultat: Izabran stručni tim za realizaciju projekta, stvoreni uvjeti za realizaciju projekta i uspješno vođenje samog projekta

Odgovorni: Aplikacijska organizacija

1.7.3. Organiziranje radionice na kojoj će biti predstavljen značaj razvoja tehničke kulture

U suradnji s menadžmentom Srednje škole u Grudama , bit će oragnizirana radionica za učenike, nastavnike, i roditelje učenika na kojoj će biti predstavljen značaj razvoja tehničke kulture i vještine koje učenici stječu bavljenjem tehničkom kulturom. Na ovoj radionici će se prijaviti učenici koji će željeti sudjelovati na ponuđenim tečajevim. I predmetni nastavnici će

se moći uključiti u tečaj c ciljem da u redovnoj nastavi mogu uključiti neka saznanja koja steknu na tečaju.

Rezultat: promocija tehničke kulture, uključivanje učenika u razvoj tehničke kulture

Odgovorni: Aplikacijska organizacija i menadžment škole

1.7.4. Organiziranje tečaja „Rad u AutoCedu“

Za učenike koji se prijave na ovaj tečaj bit će organizirana obuka koju će izvesti stručnjak u ovoj oblasti. Nakon završetka tečaja učenici će pokazati stečeno znanje kroz praktičan rad na osnovu kojeg će se dobiti certifikat o odslušanosti ovog tečaja.

Rezultat: promocija novih tehnologija rada u inženjerstvu i tehnicima, povećanje znanja i vještina učenika o Autocedu, promocija tehničke kulture,

Odgovorni: Aplikacijska organizacija

1.7.5. Organiziranje tečaja „ PC obuka“

Iako učenici imaju informatičku obuku u sklopu redove nastave, stalno usavršavanje programa rada na računarima traži i stalnu nadogradnju znanja učenika. To je razlog da će se učenicima organizirati i tečaj iz obuke na radu na računaru gdje će im biti predstavljen suvremeni office program sa svim novim koje su na tom polju donesene.

Rezultat: promocija novih znanja u programima u računalstvu, povećanje znanja i vještina učenika o office programu, promocija tehničke kulture,

Odgovorni: Aplikacijska organizacija

1.7.6. Organiziranje tečaja „Digitalna fotografija i izrada filma“

Za učenike koje zanima digitalna fotografija i snimanje filmova bit će organiziran tečaj na kojem će moći naučiti o ovim tehnikama. Na kraju projekta bit će upriličena i izložba njihovih fotografija u školi.

Rezultat: promocija novih tehnologija rada u fotografiji i filmu, povećanje znanja i vještina učenika o ovom segmentu tehničke kulture, promocija tehničke kulture,

Odgovorni: Aplikacijska organizacija

1.7.7. Organiziranje tečaja „ Od ideje do biznisa“

Nakon završetka navedenih tečaja, za sve učenike svih tečaja, ali i za ostale učenike bit će organizirana radionica na kojoj će se upoznati s temom Od ideje pa do biznisa gdje će čiji će osnovni cilj biti potaknuti učenike da otvore vlastite biznise u poljima tehnike gdje će sebe samozaposliti ili čak kreirati i radna mjesta za druge radnike.

Rezultat: Promocija malog i srednjeg poduzetništva

Odgovorni: Aplikacijska organizacija

1.7.8.Promocija tehničke kulture

U toku trajanja projekta bit će pripremljeni leci sa sadržajem koji će promovirati razvoj tehničke kulture. Također će biti pripremana saopćenja za medije u kojima će se građanstvo informirati o projektu, donatoru i naravno o potrebi daljeg razvoja tehničke kulture.

Rezultat: Promocija tehničke kulture, uključivanje mladih u razvoj tehnike

Odgovorni: Aplikacijska organizacija

1.7.9. Izvještavanje

Interno izvještavanje

Aplikant će mjesečno vršiti pregled realiziranih aktivnosti i ovi mjesečnih izvještaja će služiti za pisanje finalnog izvještaj donatoru.

Rezultat: Svi izvještaji o implementaciji projekta su pripremljeni

Odgovorni: Aplikantska organizacija

1.8. Plan trajanja akcije

Trajanje akcije će biti 6 mjeseci

GODINA 1													
AKTIVNOSTI	Semestar 1						Semestar 2						Implementaciono tijelo
	Mjesec 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Potpisivanje Ugovora s Ministarstvom	X												Aplikantska organizacija i ministarstvo
Odabir projektnog tima	X												Aplikantska organizacija
Organiziranje radionice na kojoj će biti predstavljen značaj razvoja tehničke kulture		x											Aplikantska organizacija menadžment škole
Organiziranje tečaja „Rad u AutoCedu“		x	x										Aplikantska organizacija
Organiziranje tečaja „PC obuka“				x	x								Aplikantska organizacija

Organiziranje tečaja „Digitalna fotografija i izrada filma“				x	x								Aplikantska organizacija
Organiziranje tečaja „ Od ideje do biznisa“					x	x							Aplikantska organizacija
Promocija tehničke kulture	x	x	x	x	x	x							Aplikantska organizacija
Izveštavanje	x	x	x	x	x	x							Aplikantska organizacija

1.9...Ako se pažljivo pročita projekt onda se vidi da Teledom uživa ugled i reputaciju jer projekte provode vrhunski profesionalci a primatelji usluga predaju svoje evaulacijske obrasce u kojima najčešće iskazuju zadovoljstvo stečenim znanjem i licencama i certifikatima

Također je vidljiva međusobna povezanost projektnih aktivnosti u jednom dužem vremenskom periodu tako da je to praktički postala rutina .

2. Budžet projekta

Budžet projekta je dat po stavkama u narednoj tabeli:

Annex 1. Budžet za realizaciju projekta	Cijela godina			Obezbjeđuje u KM			
	Troškovi	Jedinica	# jedinica	Iznos (U KM)	Troškovi (u KM)	Aplikant	Ministarstvo
1. Ljudski resursi							
1.1 Plaće (bruto iznosi) lokalno osoblje							
1.1.1 Projekt Manadžer	po mjesecu	6,00	300,00	1800,00	900,00		900
1.1.2 Programski službenik	po mjesecu	6,00	200,00	1200,00	600,00		600
1.1.3. Knjigovođa	po mjesecu	6,00	100,00	600,00	300,00		300
1.2 Plaće (bruto iznosi) internacionalno osoblje	po mjesecu			0,00			
1.3 Dnevnice							
1.3.1 putovanje u inostranstvo(staff assigned to the Action)	dnevnica			0,00			
1.3.2 lokalna putovanja	po mjesecu	8,00	100,00	800,00			800
1.3.3 Seminar	dnevnica			0,00			
Subtotal Hljudski resursi				4400,00	1800,00		2600
2. Putovanja							
2.1. Internacionalna putovanja	takmičenje	0,00	0,00	0,00			
2.2 Lokalni transport	po mjesecu	6,00	50,00	300,00	300,00		
Subtotal putovanja				300,00	300,00		
3. Oprema i dobavljači							
3.1 Renta za vozila				0,00			
3.2 Namještaj				0,00			
				0,00			
Subtotal oprema i dobavljači				0,00			
4. Troškovi kancelarije							
4.1 Troškovi vozila	Po mjesecu			0,00			
4.2 Renta za kancelarije				0,00			
4.3 Kancelarijski materijal	Po mjesecu	6,00	150,00	900,00	450,00		450
4.4 Druge usluge (tel/fax, struja, grijanje, održavanje)	Po mjesecu	6,00	100,00	600,00	600,00		
Subtotal kancelarijski troškovi				1500,00	1050,00		450
5. Drugi troškovi , usluge Other costs, services							
5.1 Publikacije (materijali za radionice)	kom	100,00	5,00	500,00			500
5.2 Web site	kom			0,00			
5.3 Troškov organizacije tečaja	po tečaju	3,00	4000,00	12000,00			12000
5.4 Troškov organiziranja radionice	po radionici	2,00	2000,00	4000,00			4000
5.5 Lecii za promociju tehničke kulture	kom	2000,00	2,50	5000,00			5000
5.6 Financijske usluge (bank guarantee costs etc.)	po mjesecu	6,00	5,51	33,08			33,08
Subtotal drugi troškovi				21533,08			21533,08
Za cijelu godinu							
Troškovi	Jedinica	# jedinica	Iznos (u KM)	Troškovi (u KM)			
6. Ostalo			2000	2000	2000		
				0,00			
Subtotal Ostalo				0,00			
7. Subtotal direktnih troškova (1-6)				29733,08	5150		24583,075
8. Adiministrativni troškov							
9. Ukupni troškovi projekta (7+ 8)				29733,08	5150		24583,08

II. APLIKANT

1. Identitet

1. PODACI O PODNOSITELJU ZAHTJEVA
Naziv podnositelja zahtjeva: Teledom-asocijacija, za edukaciju, razvoj i poduzetništvo
Adresa sjedišta: Trg Herceg Bosne 4 88 340 Grude
Općina: Grude
Kanton: Zapadnohercegovački
Odgovorna osoba - funkcija: doc.dr.sc. Božo Vukoja-predsjednik
Odgovorna osoba za realizaciju programa - projekata i kontakt podaci : doc.dr.sc. Božo Vukoja-predsjednik, 063 819 827 ; bozo.vukoja@tel.net.ba
Telefon / telefax / e-mail: tel: 039/661-469; fax: 039/661-469; bozo.vukoja@tel.net.ba;
Identifikacijski broj (br.por.obveznika): 427216943009
Transakcijski broj / naziv banke: 1610200029380040 - Reiffeisen banka

Teledom»Asocijacija za edukaciju razvoj i poduzetništvo je višenamjenski informativno-komunikacijski i edukativno uslužni centar otvorenih lokalnih zajednica.

Teledom je osnovan 21. srpnja 2002., pod imenom CGS Teledom Grude. On je dio mreže od 30 takvih centara u BiH i član Saveza Teledomova BiH, te Europske asocijacije.

«Teledom» je višenamjenski informativno-komunikacijski i edukativno uslužni centar otvorenih lokalnih zajednica koji je umrežen u zemlji i svijetu.. U odgovarajućem prostoru i okruženju «Teledom» pruža informatičku, tehničku, organizacionu i javnu komunikacijsku osnovu koja ekonomski opravdano funkcionira u službi pojedinačnih, grupnih, lokalnih i društvenih interesa i zahtjeva. «Teledom» pruža različite usluge građanima, te postupno formira određene dodatne, specifične usluge prema potrebama korisnika zajednice u kojoj djeluje. To je mjesto gdje se mogu dobiti Europski priznati Certifikati za računare, strane jezike, različite programe i licence. Tu se već niz godina organiziraju različite kulturne i turističke manifestacije, sklapaju Ekološke koalicije, izrađuje kvalitetan promotivni materijal posebno Multimedijalni CD-ovi, i razne druge aktivnosti.

Teledom Grude je uspio za kratko vrijeme steći pozitivan image u lokalnoj zajednici, tj. image mjesta gdje se može kvalitetno educirati za rad na računalu, pristupiti informacijama, pročitati dnevni tisak, učiti strani jezik, dobiti korisne i kvalitetne informacije itd. Ovim su značajno poboljšani uvjeti rada u lokalnoj zajednici, a posebno su mladi ljudi dobili mjesto na kojem mogu osmišljavati nove projekte, družiti se, igrati igre na računalu, surfati Internetom, ali isto tako i naučiti nove stvari koje im mogu koristiti u životu.

Do sada je Udruga realizirala veću broj projekata od kojih su najznačajniji:

- Izrada programa za mlade kao što je PROG 21 (program razvoja općine Grude) i Lokalnog ekološkog plana
- Izdavanje Eko Bontona u suradnji sa sa EKO Kadulja Grude

- Revitalizacija prirodne baštine i zaštita prirode kroz sustav edukacije o EU i FBIH zakonske regulative i primjeni najboljih praksi zemalja u okruženju – financiralo Federalno ministarstvo okoliša i turizma
  - Edukacija o značaju i primjeni Međunarodnih standarda kvalitete uključujući i EFC i ISO 14000 – financiralo Federalno ministarstvo okoliša i turizma
  - Edukacija građevinskih inženjera u korištenju programa Autoceda
  - Projekt Dinarski luk od IUCN-Izrada studije za Dolinu Neretve
  - Projekt Studija održivog turizma za park prirode Hutovo Blato
  - Suizdavanje časopisa „Lijepa naša Hercegovina „i Eko Hercegovina
  - Projekt zaštite rijeke Trebižat i proglašenje parkom prirode
  - Izrada Web stranica za općinu Grude i turističku zajednicu,
  - Izrada i provođenje škole za : poslovne tajnice, turističke vodiče, izradu malih projekata za obrt i poduzetništvo.
  - Uvođenje ECDL standarda u svoje tečajeve
  - Seminar i izrada brošure»Kreiranje radnih mjesta za ciljane grupe
  - Seminar i publikacija «Financijske alatke za Menadžere u malom biznisu»
  - Seminar «Strateško planiranje»
  - Treninzi «Od ideje do biznisa»
  - Projekt»Omladinsko poduzetništvo (17-30 god)
  - Marketing u suvremenom poslovanju
  - Principi modernog menadžera
  - Škola odnosa s javnošću i medijima
  - Istraživanje tržišta i vođenje anketa u Grudama
  - Izrada brošure“Međunarodni standardi kvalitete na putu u EU“
  - Izrada Multimedijalnog DVD-a Hercegovina i BiH.
  - Sudjelovanje kao partner u raznim akcijama i projektima društvenog značaja.
  - Izrada filma –BIH Neotkrivena ljepotica u srcu Europe
  - Izrada filma Hercegovina
  - Izrada filma Park prirode Hutovo Blato
- Sva tri filma nagrađena na Međunarodnom festivalu turističkog filma (DVD u prilogu)
Sudjelovanje u velikom broju studija,Strategija,Izradi projektne dokumentacije i slično.

Asocijacija je članica i međunarodnih organizacija :

- EUTA(EUROPSKA UNIJA TELEDOM ASOCIJACIJA) VIDI www.euta.hu;
- ECDL ASSOCIATION-ASOCIJACIJA ECDL CENTARA U BIH - (ECDL / ICDL su standardi u proces edukacije korisnika personalnih računara)